

Натхненна історією, впевнено творить сучасність До ювілею Лариси Дмитрівни Березівської

У вересневі дні золоті осені свій ювілей святкує Лариса Дмитрівна Березівська – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського НАПН

України. Її особистість, як дорогоцінний камінь, виграє багатьма гранями: знаний історик, педагог, бібліотекознавець, фахівець у галузі історії освіти, умілий керівник. І на все вистачає в неї снаги й хисту, у кожний напрям діяльності вона привносить щось нове і вкладає частинку свого серця.

Лариса Дмитрівна отримала історичну освіту у Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка. Ще в студентські роки проявляла інтерес до науки, здійснювала перші розвідки. Наукову діяльність вона розпочинає в Інституті педагогіки АПН України у 1995 р. на посаді наукового співробітника лабораторії впровадження педагогічних інновацій. Захищає кандидатську дисертацію на тему «Проблеми освіти та виховання в діяльності київських просвітницьких товариств (друга половина XIX – початок XX ст.)». Протягом 1998 – 2014 рр. працює в лабораторії історії педагогіки науковим співробітником, завідувачем. Упродовж 2003–2004 рр. та 2011–2014 рр. – вченим секретарем Інституту педагогіки НАПН України. Із 2001 р. за сумісництвом вона викладає в закладах вищої освіти.

У цей період увагу вченої сфокусовано на дослідженні розвитку громадсько-педагогічного руху в Україні у XIX–XX ст. Водночас Л.Д. Березівська започатковує новий перспективний напрям історико-педагогічних досліджень – вивчення історії освітніх реформ і контрреформ в Україні. Цій проблемі присвячено монографію «Реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті» (2008) та докторську дисертацію «Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у XX столітті».

Подальша доля вченої пов'язана з Державною науково-педагогічною бібліотекою України ім. В.О. Сухомлинського НАПН України (далі – ДНПБ). Із 2011 р. вона бере участь у створенні біобібліографічних покажчиків із серії «Видатні педагоги світу», організовує Студію молодого науковця, а з 2015 р. очолює бібліотеку.

Під її керівництвом ДНПБ виходить на новий рівень свого розвитку, підвищує статус серед наукової, освітньої і бібліотечної спільноти. Лариса Дмитрівна стала ініціатором низки реформаційних заходів щодо розбудови інноваційної моделі наукової бібліотеки. За наукової редакції директора протягом 2015–2017 рр. підготовлено Стратегію розвитку ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського на 2017–2026 рр., яку оновлено в 2020 р.

Нині ДНПБ функціонує як наукова установа та спеціальна книгозбірня, що здійснює наукові дослідження з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, інформаційної діяльності, педагогічного джерелознавства й біографіки, історії освіти, сухомлиністики для науково-інформаційного забезпечення сфери освіти, педагогіки, психології; формує національний галузевий інформаційний ресурс; забезпечує науково-методичний супровід діяльності мережі освітніх книгозбірень МОН України та НАПН України; здійснює соціокультурну роботу.

Однією з перших ініціатив директора Л.Д. Березівської було створення відділу історії освіти (із 2020 р. – відділ педагогічного джерелознавства та біографістики) і сектору сухомлиністики в його складі. Нині зазначений відділ систематично проводить міжнародні й всеукраїнські науково-практичні заходи історико-педагогічного спрямування; на базі оновленого у 2016 р. читального залу Фонду В.О. Сухомлинського здійснюється широкомасштабна наукова, науково-інформаційна, соціокультурна робота щодо розвитку сухомлиністики.

Натепер Л.Д. Березівська розвиває пе-

дагогічне джерелознавство як міждисциплінарну галузь науки й метод пізнання, спрямований на створені людством документальні об'єкти; досліджує проблему реформування загальної середньої освіти незалежної України крізь призму джерелознавства; керує наповненням електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу». Усі ці наукові напрями інтегруються в науковому дослідженні «Педагогічна наука та освіта в особах, документах і бібліографії» (2020–2022), яке здійснюють співробітники відділу педагогічного джерелознавства та біографістики під її керівництвом.

Лариса Дмитрівна докладає колосальних зусиль до інтенсифікації впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотеці, зокрема як засобу наукової комунікації. Діяльність установи багатоаспектно презентує оновлений у 2016 р. двомовний вебпортал, модернізація якого суттєво вплинула, окрім іншого, й на збільшення кількості дистанційних користувачів; налагоджено систематичне використання соціальних мереж, онлайн-технологій у роботі. Започатковано оригінальні та перспективні віртуальні проекти: «Бібліометрика педагогічної науки» (2017), «Читаємо Сухомлинського онлайн...» (2020), «Ми стоїмо на плечах наших попередників» (2020) на основі електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу», формується база даних «Національна академія педагогічних наук України» (2017). Завдяки таким нова-

ціям, перелік яких можна продовжити, ДНПБ інтегрує свої продукти й послуги в мережне середовище.

У 2016 р. за ініціатииви директора відкрито кімнату-музей рідкісної книги, де проводяться лекції, екскурсії й організовано експозиційно-виставкову роботу.

Із перших днів керування бібліотекою Лариса Дмитрівна спрямувала дослідження на виявлення витоків формування фонду та вивчення історії книгозбірень. Результатом цієї роботи стало створення музейної експозиції «ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського: історія і сучасність» та її відкриття у 2019 р. із нагоди 20-річчя заснування установи.

Із 2015 р. успішно триває започаткований проект – науково-педагогічний лекторій «Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку освіти й науки», метою якого є розкриття фондів ДНПБ, популяризація галузевого інформаційного ресурсу й творчої спадщини видатних педагогів України та світу.

Під керівництвом Лариси Дмитрівни бібліотека тісно співпрацює з МОН України, установами НАПН України, закладами освіти, бібліотеками, Педагогічним музеєм України, Малою академією наук, громадськими організаціями тощо. За її сприяння та активної участі розвивається й міжнародне співробітництво із зарубіжними освітніми, науковими установами, бібліотеками та громадськими організаціями. Створено Раду молодих вчених.

Лариса Березівська стала ініціатором ще однієї важливої справи – відзначення працівників іменними нагородами бібліотеки: Дипломом імені Павла Рогової (за вагомий внесок у розвиток освіти й науки) та Дипломом імені Майї Самборської (за відданість бібліотечній справі).

Важко навіть уявити, скільки сил та енергії докладає ця тендітна жінка, аби тримати в полі зору всі напрями діяльності ДНПБ, генерувати нові ідеї, допомагати мудрою порадою кожному працівникові бібліотеки. Та, попри все, у неї десь береться час і на «улюблену справу», як її називає Лариса Дмитрівна, – науку. Вона постійно перебуває в науковому пошуку, тому й не дивно, що доробок ученої налічує майже 370 наукових праць, серед яких 5 монографій, 7 навчальних посібників для закладів вищої педагогічної освіти, 170 статей в українських і зарубіжних фахових виданнях тощо.

Окрім усього, Л.Д. Березівська займається ще й активною науково-організаційною та громадською діяльністю: є членом

Президії НАПН України, бюро Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України, Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні; є вченим секретарем та експертом Експертної ради з педагогічних наук МОН України; членом ще багатьох інших об'єднань, а також головою редакційної колегії електронного періодичного видання «Науково-педагогічні студії»; членом редакційної колегії наукових збірників «Педагогічний дискурс: теорія і практика», «Історико-педагогічний альманах», наукового журналу «Education: Modern Discourses (Освіта: Сучасні дискурси)».

Колосальна праця й самовіддача Лариси Дмитрівни справі життя, її внесок у розвиток педагогічної науки, науково-інформаційну діяльність у сфері освіти неодноразово відзначені почесними державними та відомчими нагородами.

Свій ювілей учена зустрічає з новими ідеями щодо подальшого поступу української педагогічної науки й освіти, науково-інформаційної та бібліотечної сфери. Вона – вірець працездатності, цілеспрямованості, наполегливості, сумлінності й відданості своїй справі для колег та учнів. Тож зичимо ювілярці міцного здоров'я, творчої наснаги, невтомного прагнення до наукового пошуку, нових здобутків і досягнень у професійній діяльності!

За дорученням
колективу ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського
заступник директора
Людмила СТРАЙГОРОДСЬКА,
старший науковий співробітник
Тетяна ГАВРИЛЕНКО,
науковий співробітник
Тетяна ДЕРЕВ'ЯНКО

